

Sprawozdanie z realizacji
Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie
oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
na terenie Gminy Miasta Radomia lata 2016 – 2020
za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2016 – 2020 został przyjęty do realizacji uchwałą Nr 257/2015 Rady Miejskiej w dniu 21 grudnia 2015 roku. Od wielu lat na terenie Radomia podejmowane są działania mające na celu pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową. Powyższy Program stanowi interdyscyplinarną strategię działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane do podejmowania działań w tym zakresie, działające na poziomie gminnym. Niniejsze sprawozdanie stanowi wynik monitoringu **Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2016 – 2020** za okres realizacji od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 roku. Celem głównym Programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska na terenie Gminy Miasta Radomia. Cel ten realizowany jest w oparciu o cele szczegółowe:

- zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie;
- zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie;
- zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności usług.

W celu zwiększenia skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym realizacji celów zawartych w Programie, wyznaczono i określono cztery podstawowe obszary wskazujące kierunki działania oraz podmioty odpowiedzialne za ich realizację:

1. Profilaktyka i edukacja społeczna.
2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.
4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1. Profilaktyka i edukacja społeczna

Cel: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kierunki działań:

- Poszerzenie wiedzy na temat zjawiska przemocy w rodzinie.
- Diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie na obszarze Gminy Miasta Radomia.
- Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie poprzez współdziałanie w zorganizowanych kampaniach

społecznych piętnujących przemoc w rodzinie oraz udostępnianie plakatów, ulotek broszur dotyczących przemocy w rodzinie.

- Opracowywanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.

Realizatorzy działań:

1. Komenda Miejska Policji w Radomiu

Policjanci Komendy Miejskiej w Radomiu przeprowadzają interwencje domowe na terenie miasta Radomia. W ich wyniku w roku 2019 w 506 przypadkach została wszczęta procedura „Niebieskie Karty”. W znacznej większości przypadków sprawcami przemocy są właśnie mężczyźni.

W Radomiu jak co roku została przeprowadzona kampania społeczna pod nazwą „**Niebieski Tydzień**”. Kampania skierowana była do osób, które stały się ofiarami przestępstw, oraz potrzebujących wsparcia psychologicznego. W czasie trwania akcji zainteresowanych przyjmowali dzielnicowi Komendy Miejskiej Policji w Radomiu wraz z pracownikami Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i psychologami.

2. Prokuratura Rejonowa Radom – Wschód i Prokuratura Rejonowa Radom – Zachód

Uczestniczyła w działaniach w ramach Tygodnia Pomocy Pokrzywdzonym Ofiarom Przestępstw organizowanych w dniach 18 lutego – 24 lutego 2019 roku. W trakcie trwania tygodnia udzielano informacji na temat przestępstwa znęcania się i przemocy w rodzinie.

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

W 2019 roku do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zostało zgłoszonych 345 osób. Przeprowadzono:

- 270 rozmów z osobami zgłoszonymi (pierwszorazowe)
- 297 rozmów z rodzinami osób zgłoszonych (pierwszorazowe).

Do leczenia zmotywowano 298 osób, 169 spraw zostało zawieszonych do pierwszej interwencji oraz 21 spraw zostało umorzonych, 197 osób zostało skierowanych na badania przez biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, z czego biegłe sądowne wydały 100 opinii. W 211 przypadkach GKRPA skierowała wnioski do Sądu Rejonowego, III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Radomiu:

- 29 wniosków o wgląd w sytuację rodziny,
- 182 wnioski o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego.

GKRPA wszczęła 1 procedurę „Niebieskie Karty”, a jej członkowie uczestniczyli w 1322 spotkaniach grup roboczych, 51 ofiar przemocy było motywowanych do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy.

4. Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Karnych oraz Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującego Orzeczenia w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich

Kuratorzy na bieżąco przesyłali informacje o każdym sprawcy przemocy w rodzinie pozostającym w postępowaniu wykonawczym do Wydziału Prewencji Policji Miejskiej w Radomiu. Pozwalało to na uzyskanie informacji na temat rozmiaru zjawiska przemocy w rodzinie w Radomiu, tj. liczby sprawców, którzy zostali skazani na kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania lub zostali warunkowo przedterminowo zwolnieni. Kuratorzy przeprowadzają interwencje kryzysowe wobec osób dotkniętych przemocą w przypadkach, gdy członkowie rodzin pozostają pod nadzorem kuratora. Są to interwencje kuratora w miejscu zamieszkania pokrzywdzonych, składanie do sądu wniosków o zabezpieczenie dzieci w placówkach opiekuńczych, które zostały dotknięte przemocą.

5. Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Radomiu

W 2019 roku były prowadzone działania mające na celu podniesienie poziomu świadomości i wrażliwości wśród dzieci, młodzieży, rodziców i nauczycieli, upowszechnienie informacji na temat zagrożeń związanych z przemocą w rodzinie oraz skutków prawnych związanych z naruszeniem przepisów prawa:

- konsultacje i indywidualne rozmowy wspierające dla rodzin potrzebujących pomocy psychologiczno-pedagogicznej;
- uzyskanie certyfikatu rządowego programu „Przyjazna i bezpieczna szkoła-Chrońmy dzieci” na lata 2019-2021, której koordynatorem jest fundacja „Dajemy dzieciom siłę”;
- wdrożenie innowacji pedagogicznej „Bezpieczny świat przedszkolaka”;
- realizacja projektu edukacyjnego „Mały miś i prawa przedszkolaka”;
- uświadamianie dzieciom praw i obowiązków;
- wdrożenie programu własnego „Moje prawa ważna sprawa”;
- uwrażliwienie nauczycieli na symptomy przemocy względem dziecka- ślady pobicia, siniaki, zasinienia, zadrapania na ciele;
- spotkania dzieci z przedstawicielami KMP na temat „złego dotyku”;
- prelekcje/ warsztaty na temat podnoszenia kompetencji wychowawczych dla rodziców;
- udzielanie wsparcia psychologicznego osobom niezaradnym życiowo;
- udział pedagoga /psychologa szkolnego w spotkaniach grup roboczych powołanych

w ramach *Niebieskich Kart*;

- prowadzenie rozmów indywidualnych z rodzicami nt. uzależnień dzieci od internetu: gier, bajek;
- wdrażanie i monitorowanie przestrzegania opracowanych procedur bezpieczeństwa obowiązujących w placówce;
- oddziaływania profilaktyczne na lekcjach wychowawczych;
- udział w Ogólnopolskiej Kampanii profilaktyczno-edukacyjnej „Bądźmy poszukiwaczami Autorytetu, której celem była poprawa bezpieczeństwa, zmniejszenie skali przestępczości, zachowań ryzykownych, przemocy;
- realizacja projektu „*Stop przemocy*”;
- realizacja programów „*Szkoła przyjazna rodzinie*”, „*Przemoc boli*”;
- przystąpienie do kampanii społecznej „19 dni przeciwko przemocy i krzywdzeniu dzieci i młodzieży” zainicjowanej przez Fundację „Po drugie”;
- udział dzieci przedszkolnych w ogólnopolskich konkursach plastycznych i literackich, poznanie swoich praw oraz niebezpieczeństw mogących płynąć ze strony dorosłych;
- wspieranie nauczycieli i rodziców w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
- upowszechnianie informacji na temat zagrożeń związanych z przemocą w rodzinie oraz skutków prawnych związanych z naruszaniem przepisów prawa;
- rozpoznawanie środowiska rodzinnego uczniów poprzez wywiady, rozmowy, obserwacje;
- opracowanie procedur postępowania w przypadku zdiagnozowania przypadku przemocy;
- lekcje wychowawcze dotyczące podniesienia świadomości młodzieży życia bez przemocy;
- propagowanie odpowiednich wzorców życia rodzinnego;
- badanie ankietowe wśród młodzieży i ich rodziców dotyczące bezpieczeństwa w szkole i poza nią, bezpieczeństwa w Internecie;
- realizacja tematyki przeciwdziałania przemocy zawartej w Szkolnych Programach Profilaktyczno-Wychowawczych;
- promocja właściwych wzorców życia;
- organizacja szkolenia dla rodziców pod hasłem: *Trudności nastolatka- wyzwaniem dla rodziców*;
- spotkania młodzieży z przedstawicielami Stowarzyszenia KARAN dotyczące profilaktyki uzależnień;
- spotkania z przedstawicielami służb bezpieczeństwa: strażnik miejski, policjant, strażak, ratownik medyczny, żołnierz;
- realizacja różnorodnych spektakli profilaktycznych na temat agresji i przemocy;
- działalność anonimowej skrzynki zaufania na terenie szkoły;
- w ramach spotkań z rodzicami przeprowadzono szkolenie na temat odpowiedzialności rodziców za czyny dziecka oraz zapoznano z metodami wychowywania dziecka bez przemocy;

- systematyczna współpraca z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi;
- organizacja zajęć warsztatowych dla rodziców na temat praw dziecka oraz konsekwencji stosowania wobec dzieci kar fizycznych;
- spotkania w ramach Centrum Aktywności Lokalnej;
- udział w programach profilaktyki *Spójrz inaczej na agresję, O agresji inaczej, Naucz się mówić NIE, Dobry wybór na początek, Rodzina w remoncie, Przemoc i agresja; My dzieci mamy swoje prawa;*
- projekcja filmu: *Przemoc i agresja, jak się jej przeciwstawić;*
- zajęcia dla uczniów z komunikacji interpersonalnej;
- propagowanie na stronach internetowych szkół materiałów Fundacji *Dajemy Dzieciom Siłę* oraz Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie *Niebieska Linia;*
- informacje i plakaty dotyczące przemocy domowej umieszczone w widocznych miejscach na terenie szkoły, gabloty informacyjne;
- prowadzenie akcji informacyjnej dotyczącej przemocy i agresji w tym wskazywanie form i miejsc udzielania pomocy rodzinom dotkniętym przemocą domową – tablice i ulotki informacyjne;
- informowanie zainteresowanych o punktach informacyjno- konsultacyjnych w instytucjach MOPS, Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Rzecznik Praw Dziecka, Ośrodek Leczenia Uzależnień, Stowarzyszenie „Nowe Perspektywy”, grupy wsparcia, Sąd Rodzinny i dla Nieletnich;
- zajęcia z uczniami na temat radzenia sobie z agresją i przemocą;
- uświadamianie rodzicom obowiązków wynikających z rodzicielstwa – podczas spotkań indywidualnych i w czasie zebrań z rodzicami;
- prelekcje dla rodziców *„Jesteśmy bezpieczni”, „Jak wychowywać dziecko bez przemocy”;*
- omawianie spraw uczniów podczas spotkań Zespołów Wychowawczych;
- spotkania uczniów ze specjalistą dot. tematu cyberprzemocy;
- prowadzenie mediacji wśród skonfliktowanych uczniów przejawiających zachowania agresywne;
- umieszczenie na stronie szkoły publikacji *„Poradnik prawny dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i świadków tych czynów”;*
- zajęcia z radcą prawnym;
- *Skrzynki Bezpieczeństwa* dla uczniów i rodziców działające na terenie szkół;
- prowadzenie bazy adresów placówek wspomagających w sytuacji problemu przemocy rodzinnej;
- realizacja programów profilaktycznych: Antymina, ARS, czyli *jak dbać o miłość, Znajdź właściwe rozwiązanie, Bądź sobą;*
- organizacja spotkań w Sądzie Okręgowym obejmujących zapoznanie ze strukturą i funkcjonowaniem sądu i odpowiedzialnością osób niepełnoletnich i pełnoletnich za czyny karalne oraz udział w charakterze publiczności w sprawach karnych;

- udział w warsztatach „Mediacje rówieśnicze” w Sądzie Okręgowym w Radomiu;
- zajęcia rozwijające zdolności do zachowań empatycznych;
- organizacja obchodów Międzynarodowego Dnia Praw Dziecka oraz 30. rocznicy uchwalenia Konwencji o Prawach Dziecka z UNICEF- Niebieski Marsz;
- wysyłanie pism do rodziców uczniów z wysoką absencją i wystąpienia o wgląd w sytuację rodzin do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich Sądu Rejonowego oraz do dzielnicowego;
- udzielanie wsparcia rodzinom rozbitym bądź będącym w trakcie podjętych czynności separacyjnych lub rozwodowych;
- opracowanie i realizacja programu wychowawczego „Z dzieckiem w świat wartości”, kierowanego do dzieci i rodziców;
- realizacja programów wychowawczych: *Przygoda ze zwierzakami z Siedmiu Dębów-kształtujemy nawyki, uczymy się zasad współżycia, Poznajemy świat wartości*;
- realizacja szkolnego Programu Profilaktycznego TANDEM;
- udział uczniów w spektaklach: „Jestem” i „Ćpunka”;
- udział w projekcie edukacyjnym UNICEF „Szkoła z prawami dziecka- IV edycja” oraz „Przemoc wobec dzieci”;
- prowadzenie ścisłej współpracy z rodzicami dzieci wykazujących zachowania agresywne- ujednoczenie oddziaływań wychowawczych przedszkola i rodziny dziecka;
- współpraca ze świetlicą środowiskową ARKA.

6. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia

Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia w dniach **25 - 29 marca 2019** roku zorganizował „**Niebieski Tydzień**”, podczas którego prowadzona była szeroka edukacja w zakresie pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie.

W siedzibie Ośrodka Interwencji Kryzysowej przy ul. Malczewskiego 20 b oraz w siedzibie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej – Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy przy ul. Grabowej 17 codziennie w godzinach 8.00 – 15.00 dyżurowali specjaliści psycholog, pedagog, pracownik socjalny oraz funkcjonariusz Policji. Osoby zainteresowane mogły uzyskać pomoc psychologiczną – pedagogiczną oraz prawną, pozyskać informacje na temat procedury „Niebieskiej Karty” oraz informacje na temat instytucji udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinie na terenie Miasta Radomia. W dniu 22 marca 2019 roku w Urzędzie Miejskim w Radomiu przy ul. Kilińskiego 30 odbyła się konferencja prasowa, mająca na celu przybliżenie inicjatywy „Niebieskiego Tygodnia”.

2. Ochrona i pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Cel: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Kierunki działań:

- Realizacja zadań przez Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia.
- Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” przez uprawnione podmioty.
- Rozbudowa sieci i poszerzanie oferty placówek wspierających i udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie poprzez finansowanie:
 - punktów konsultacyjnych dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie,
 - Ośrodka Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie,
 - Ośrodka Interwencji Kryzysowej,
 - terapii indywidualnej i grupowej dla ofiar przemocy w rodzinie, w tym specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, pedagogicznego, prawnego i rodzinnego,
 - lokalnego telefonu zaufania.
- Współpraca podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie.
- Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie w formie poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego.
- Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia oraz ośrodkach interwencji kryzysowej.
- Wzmacnianie ochrony osób dotkniętych przemocą w rodzinie w toku postępowania karnego poprzez tworzenie odpowiednich warunków przesłuchań, m.in. przyjazne pokoje.
- Zapewnienie bezpieczeństwa dzieciom w sytuacji zagrożenia życia lub zdrowia w trybie art.12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Powyższe działania były realizowane przez:

1. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia

W 2019 roku odbyły się cztery spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie: 20 marca, 19 czerwca, 18 września i 11 grudnia. Podczas spotkań członkowie Zespołu starali się wspólnie wypracować lokalną strategię przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Omawiano współpracę międzyinstytucjonalną w zakresie realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2016 – 2020. Członkowie Zespołu otrzymywali informacje o realizacji procedury, ilości powołanych grup roboczych, problemach związanych z realizacją procedury zgłaszanych przez członków grup roboczych, poruszano sprawy różne, dokonywano oceny skuteczności dotychczas podejmowanych działań, dokonywano ustaleń dotyczących zasad współpracy pomiędzy członkami grup roboczych. W dalszym ciągu należy kontynuować intensywne działania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez podejmowanie działań umożliwiających skuteczną pomoc osobom doznającym przemocy i pracę z osobami potencjalnie stosującymi przemoc w postaci zajęć korekcyjno – edukacyjnych oraz oddziaływań psychologiczno – terapeutycznych.

2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu

Jednym z najważniejszych celów pomocy społecznej jest zapobieganie powstawaniu trudnych sytuacji życiowych, których osoby i rodziny nie są w stanie pokonać wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. Pomoc społeczna jest udzielana ze szczególnym uwzględnieniem przypadków przemocy w rodzinie. Od sierpnia 2019 roku z uwagi na stale zwiększającą się ilość procedur „Niebieskie Karty” zmienił się skład Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy. Obecnie w skład Zespołu wchodzi koordynator, dwóch psychologów oraz siedmiu pracowników socjalnych. Nadal podejmowane są działania z zakresu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie, prowadzona jest obsługa techniczno – administracyjna Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miasta Radomia oraz realizacja procedury „Niebieskie Karty”. Do podstawowych zadań pracowników socjalnych należało prowadzenie pracy socjalnej w ramach, której pracownicy podejmowali czynności związane z udzieleniem wsparcia osobom doświadczającym przemocy. Praca socjalna w tym zakresie to przede wszystkim działania jakie podejmuje pracownik socjalny wywiązując się z uzgodnień dokonanych w trakcie pracy w grupie roboczej. Zadaniem pracowników socjalnych jest nie tylko monitorowanie środowiska w celu zapobiegania nieprawidłowości, ale również wzmocnienie jakiegoś udziela ofierze przemocy. Ponieważ MOPS jest jednocześnie placówką poradnictwa specjalistycznego do dyspozycji ofiar przemocy są również zatrudnieni psycholodzy, którzy udzielali wsparcia i prowadzili indywidualne poradnictwo z osobami doświadczającymi przemocy.

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2010 roku o przeciwdziałaniu przemocy i z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie **procedury „Niebieskie Karty”** oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” MOPS zapewniał obsługę administracyjną Zespołu Interdyscyplinarnego i realizował procedurą „Niebieskie Karty”.

W 2019 roku wypełniono **608** formularze „Niebieska Karta – A”, z czego:

- **598** formularzy zostało skierowanych do stałych grup roboczych przy Zespole ds. Przeciwdziałania Przemocy,
- **6** procedur "Niebieskie Karty" przekazano do gmin właściwych miejscowo ze względu na miejsce zamieszkania osób pokrzywdzonych.

Spośród 598 procedur „Niebieskiej Karty”:

- 86 formularzy „Niebieskich Kart - A” przekazano do wykorzystania w działaniach podejmowanych w rodzinie w ramach już funkcjonującej grupy roboczej (ponownie podpisany formularz „Niebieska Karta – A” w trakcie pracy grupy roboczej);
- w 82 przypadkach została po raz kolejny wszczęta procedura „Niebieskie Karty” w rodzinie, pomimo już zakończonego postępowania;
- 37 procedur „Niebieskie Karty” dotyczyło przemocy wobec dzieci, a w 52 przypadkach także dzieci obok osób dorosłych;
- w 9 przypadkach procedura „Niebieskie Karty” została wszczęta wzajemnie przez członków rodziny – małżonków, rodzeństwo czy w relacji rodzin – dziecko (pełnoletnie);
- 45 procedur „Niebieskie Karty” dotyczyło osób starszych powyżej 67 roku życia;

- w 4 przypadkach działania były podejmowane w ramach współpracy w oparciu o formularz NK – D z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie.

Podmiotami wszczynającymi procedurę „Niebieskie Karty” były:

- Policja – **506**,
- Jednostki Organizacyjne Pomocy Społecznej – **70**,
- Ochrona zdrowia - **5**,
- Oświata – **16**,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – **1**.

Zgodnie z Regulaminem Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miasta Radomia funkcjonują **Stałe Grupy Robocze** przy Zespole ds. Przeciwdziałania Przemocy. W **2019** roku grupy robocze spotkały się **1909** razy.

Zostało wypełnionych:

- **476** formularzy Niebieskie Karty C
- **464** formularze Niebieskie Karty D

Zakończono **632** procedury „Niebieskie Karty”:

- **564** na skutek ustania przemocy w rodzinie i zrealizowania indywidualnego planu pomocy,
- **68** wobec braku zasadności podejmowanych działań.

Art 12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakłada na pracownika socjalnego, obowiązek zabezpieczenia z rodziny dziecka w sytuacji zagrożenia jego zdrowia i życia. Decyzję taką pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem policji oraz lekarzem. W 2019 roku na podstawie art. 12 a zostało zabezpieczonych 29 dzieci z 13 rodzin, w tym 15 dzieci zostało umieszczonych u innej osoby najbliższej niezamieszkałej wspólnie w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dn. 6 czerwca 1997 r. - Kodeks kary, 14 dzieci zostało umieszczonych w rodzinie zastępczej i w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Ponadto w 2019 roku MOPS w Radomiu obsługiwał telefon zaufania **Radomską Pomoclinię 800 900 007**. Od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30 dyżur pełnili specjaliści pracownik socjalny, psycholog, pedagog, prawnik, którzy udzielili porad głównie dotyczących zagadnień związanych ze świadczeniami rodzinnymi, w dalszej kolejności przemocy, problemów z uzależnieniem członka rodziny i problemów z zakresu prawa.

3. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu realizował zadania związane z obszarem przemocy w rodzinie. Głównym zadaniem Ośrodka było pomaganie ofiarom przemocy

domowej, polegające na podejmowaniu działań powodujących daleko idące zmiany wewnętrzne, które z kolei warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane zachowania czy też zmiany życiowe. Jest to zadanie, które określa udaną pomoc czyli taką, która doprowadza do całkowitego ustania przemocy.

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2018 roku zapewniał kompleksową pomoc, na którą składały się interwencja kryzysowa, terapia, konsultacje i poradnictwo. Do OIK wpłynęło 944 sprawy:

Kategoria spraw wnoszonych do Ośrodka	2019 rok
Przemoc fizyczna i psychiczna	851
Molestowanie seksualne	5
Alkoholizm	134
Sprawy rozwodowe	13
Sprawowanie opieki nad dziećmi	21
Komunikacja w rodzinie	46
Sprawy socjalne	17
Zaburzenia emocjonalne dzieci i młodzieży	16
Inne:	
• prostytutka dziecięca	1
• dzieci pozostawione bez opieki	6
• ucieczki z domu nieletnich	9
• wyrzucenie z domu	7
• dopalacze	21
• handel ludźmi	12

Ośrodek prowadził działalność ambulatoryjną oraz hostelową przeznaczoną dla kobiet z dziećmi poszkodowanymi na skutek przemocy w rodzinie. Interwencja kryzysowa dotyczyła zatrzymania aktów przemocy, udzielenia bezpiecznej formy pomocy ofiarom, a w niektórych przypadkach łączyła się z odizolowaniem ofiary od sprawcy i umieszczeniem jej w części hostelowej Ośrodka. W 2019 roku w części hostelowej przebywało 7 kobiet i 8 dzieci.

W każdym z przypadków trafiających do Ośrodka niezmiernie ważnym było dostrzeżenie problemu, potraktowanie go jako źródła cierpienia, zagrożenia oraz dysfunkcji człowieka i rodziny. Z różnych form pomocy indywidualnej skorzystało 1184 osoby:

- terapia psychodynamiczna - 9 osób;
- mediacje rodzinne - 10 osób;
- rozmowy terapeutyczne – 270 osób;

- porady prawne – 411 osób;
- porady psychopedagogiczne - 432 osób;
- specjalistyczne poradnictwo rodzinne – 76 osób.

Indywidualne sesje terapeutyczne prowadzone były w przypadkach, w których konieczna było dogłębna analiza psychologiczna obejmująca zachowania, sytuację, źródła problemu oraz wzmocnienie poczucia własnej wartości ofiary i przywrócenia równowagi psychicznej, bez których ofiara nie byłaby w stanie poradzić sobie korzystając jedynie z form wsparcia grupowego, czy też instytucjonalnego. Obok powyżej wymienionych działań Ośrodek Interwencji Kryzysowej w 2019 roku oferował kobietom, dzieciom oraz młodzieży poszkodowanym na skutek przemocy w rodzinie – udział w grupach wsparcia. W ciągu roku w zajęciach takich grup wzięło udział 8 osób. Spotkania polegały na pomaganiu w rozpoznawaniu istoty i rozmiarów przemocy w rodzinie, w zapoznaniu się z kompetencjami instytucji świadczących pomoc ofiarom przemocy oraz budowaniu poczucia własnej wartości. Spotkania miały obok terapeutycznego także edukacyjny charakter. Tematyka dotyczyła przemocy, choroby alkoholowej, współuzależnienia, procesu wychowania. Celem pierwszorzędym grup wsparcia była pomoc w zwalczaniu poczucia izolacji i zmniejszaniu poczucia winy oraz napiętnowania.

W 2019 roku OIK prowadził telefon zaufania **19288**, jak również obsługiwał w godz. 15.30 – 21.00 Radomską Pomoc Linię **800 900 007**. Zgłoszono 120 spraw. Specjaliści dyżurujący w Ośrodku udzielili porad dotyczących aktualnych i potencjalnych problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie. Ta forma pomocy jaką jest telefon zaufania okazuje się istotna z uwagi na anonimowość. Ponadto w wielu przypadkach jest pierwszym krokiem ze strony ofiar przemocy w poszukiwaniu profesjonalnej pomocy.

4. Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie – Caritas Diecezji Radomskiej

Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie Caritas Diecezji Radomskiej, realizował w 2019 roku następujące działania:

- *terapię wsparcia oraz psychoterapię prowadzoną metodą psychoanalityczną*, którą odbyło: 86 osób, w tym 58 kobiet, 18 mężczyzn, 10 młodych ludzi. Było to działanie, które wzmocniło możliwości osobiste osób i pozwoliło na podjęcie kroków naprawy sytuacji, w jakiej się znaleźli, wzmocniło wychodzenie z roli ofiary i zmotywowało do poprowadzenia zmian. Dało osobom możliwość wglądu w psychiczne funkcjonowanie, świadomość przeżywanego problemu czy trudności emocjonalnej z jakimi mają do czynienia, przyniosło rozumienie psychicznej sytuacji, rozpoczęło proces naprawiania skutków emocjonalnych i psychicznych oraz wzmocniło ich osobiste funkcjonowanie;
- *konsultacje i poradnictwo psychologiczne*, które podjęto: 134 osoby, w tym 107 kobiet i 27 mężczyzn. Były to działania, które dało osobom ogląd sytuacji, w jakiej się znaleźli oraz ukierunkowanie na właściwą formę pomocy analogiczną do możliwości i potrzeb adresatów. Działanie służyło także rozpoznaniu możliwości podjęcia pracy naprawczej czyli procesu psychoterapeutycznego, a także służyło podjęciu decyzji co do formy pracy tj. terapia wsparcia czy psychoterapia;
- *poradnictwo prawne*, z którego skorzystało: 148 osób, w tym 117 kobiet i 31

mężczyzn. Były to głównie doradztwo i konsultacje, a także informacje prawne w obszarze obowiązujących przepisów prawnych dotyczących sytuacji beneficjentów, przysługujących im uprawnień, możliwości i środków, za pomocą których mogą dochodzić swoich praw.

Ogółem w czasie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. z form pomocy oferowanych przez Ośrodek Wsparcia skorzystało 282 osób, w tym 214 kobiet, 58 mężczyzn, 10 młodych ludzi. Zespół specjalistów Ośrodka Wsparcia w 2019 roku poprowadził 1198 spotkań, w tym:

- 1003 spotkania to sesje psychoterapeutyczne/sesje terapii wsparcia/poradnictwo psychologiczne, gdzie czas spotkania jest ustalony na 45-50 minut
- natomiast 195 to spotkania prawne w postaci konsultacji i poradnictwa, gdzie czas spotkania podyktowany jest potrzebą wniesioną przez osobę zgłaszającą sprawę, jednakże ok. 15-30 minut.

Realizacja w/w Zadania publicznego w 2019 roku stanowiła ochronę i pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie i przyczyniła się do specjalistycznego, profesjonalnego wsparcia mieszkańców naszego miasta, którzy z powodu różnych trudności emocjonalnych spowodowanych przemocą nie mogli czuć się zdrowo i bezpiecznie. Sięgając po pomoc zapewnili sobie dobry wpływ na swoje zdrowienie i dalsze życie. Z obserwacji Ośrodka wynika, że osoby korzystające z tych form pomocy w 2019 roku uzyskiwały zarówno świadomość problemu, wiedzę i realne spojrzenie na możliwości wyjścia z sytuacji kryzysowej, a także uzyskiwały poczucie wpływu na własne życie i daną sytuację. Formy poradnictwa specjalistycznego oraz terapeutyczne stanowiły ochronę przed dalszym ranieniem oraz zabezpieczały przed pogłębianiem się w kryzys, a także wzmacniały osobowościowe i strukturalne możliwości oraz uwarunkowania osób dotkniętych przemocą, co służyło procesowi leczenia i podejmowaniu dalszego rozwoju.

5. Specjalistyczna Poradnia Rodzinna „Domowe Ognisko” w Radomiu

Specjalistyczna Poradnia Rodzinna „Domowe Ognisko” w Radomiu pomagała osobom, małżeństwom i rodzinom w wychodzeniu z kryzysowych sytuacji. Udzielała wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, prawnego. Prowadziła terapię indywidualną, małżeńską, rodzinną. Prowadziła także kursy, szkolenia i konferencje, ukazując wartość małżeństwa i rodziny w perspektywie dobra małżonków, dzieci i krewnych.

W ramach pracy w Specjalistycznej Poradni Rodzinnej „Domowe Ognisko” w roku 2019 w bezpośrednich rozmowach udzielono 760 porad. Ponadto udzielono 32 porad drogą elektroniczną i około 250 porad drogą telefoniczną. Z porad skorzystało 512 osoby, w tym 79 małżeństw i 41 rodzin. Przeprowadzono 186 terapii indywidualnych, 79 terapii małżeńskich i 42 terapii rodzinnych. Zorganizowano 4 grupy wsparcia. Zorganizowano szkolenia i konferencje otwarte mające ukazać małżeństwo i rodzinę jako drogę rozwoju kobiety i mężczyzny oraz najlepsze środowisko rozwoju dzieci i młodzieży.

Głównymi problemami, z którymi spotykali się poszczególni specjaliści były:

- różnego rodzaju uzależnienia: alkohol, narkotyki, hazard, Internet,

- przemoc fizyczna, ekonomiczna, psychiczna, seksualna wobec współmałżonka, dzieci;
- nieradzenie sobie ze stresem,
- bezrobocie, bezradność w znalezieniu nowej pracy, złe relacje w pracy,
- bezdomność,
- niewłaściwa komunikacja między małżonkami, niewłaściwe relacje między rodzicami a dziećmi,
- wtrącanie się do małżonków osób trzecich, szczególnie rodziców i teściów,
- trudności w odbudowaniu relacji w rodzinie w czasie wychodzenia z kryzysów,
- zdrady i trudności w wychodzeniu z kryzysów po zdradzie małżeńskiej,
- problemy około rozwodowe,
- bezradność w budowaniu właściwych relacji między małżonkami i dziećmi,
- niedojrzałość psychiczna, emocjonalna do pełnienia ról małżeńskich i rodzicielskich,
- problemy wychowawcze w szkole.

Te negatywne zjawiska występowały często razem. Osoby, małżeństwa i rodziny w sytuacjach kryzysowych doświadczane są wieloma z wyżej wymienionymi trudnościami.

6. Stowarzyszenie Karuzela

Stowarzyszenie „Karuzela” realizowało program poprzez przeprowadzenie:

- 25 godzin konsultacji psychologicznych,
- 50 godzin konsultacji psychiatrycznych,
- 50 godzin konsultacji pedagogicznych.

Do zadania zgłaszali się rodzice, których dzieci przejawiały różnorodne problemy wychowawcze, takie jak mocny bunt, agresja, wycofanie społeczne, zaburzenia w zachowaniu, zachowania patologiczne czy depresyjne. Ponadto w programie udział wzięło 57 dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie. Podczas udzielanych konsultacji postawiono 18 diagnoz w kierunku zaburzeń zachowania. Poprzez realizację zadania zostały osiągnięte następujące efekty:

- zmniejszenie liczby osób, rodzin dotkniętych przemocą,
- podniesienie jakości usług świadczonych przez instytucje realizujące zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- zintensyfikowanie i podniesienie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie,
- wzrost liczby osób i placówek profesjonalnie zajmujących się pomocą na rzecz osób zagrożonych i dotkniętych przemocą w rodzinie.

7. Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny KARAN

W ramach realizacji programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w roku 2019 KARAN udzielał wsparcia rodzinom w sytuacjach problemowych, zapewniał uczestnikom możliwość zaspokajania podstawowych potrzeb

niezbędnych do prawidłowego zaangażowania się wszystkich uczestników w poprawę własnego funkcjonowania psychospołecznego. Ponadto zapewniony został dostęp do poradnictwa specjalistycznego, z którego mogły korzystać zainteresowane osoby oraz całe rodziny wymagające takiego wsparcia. Podejmowane działania zapobiegły lub ograniczyły podejmowanie zachowań ryzykownych przez beneficjentów KARANU takich jak używanie alkoholu i innych środków psychoaktywnych; wczesną aktywność seksualną; zachowania agresywne i przestępcze; porzucenie nauki szkolnej; ucieczki z domu. Wzmocniono czynniki chroniące oraz ograniczono czynniki ryzyka. Podjęte kroki inicjowały działania, które w efekcie prowadziły do pozytywnych zmian w funkcjonowaniu dzieci i młodzieży.

Podstawowe założenia teoretyczne programu zostały zrealizowane m.in.:

- Program **„Specjalistyczna Poradnia Rodzinna „Program Pomocy Rodzinie”** był skierowany do rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej, ekonomicznej i emocjonalnej, będących mieszkańcami Miasta Radomia. Zakładane cele zadania publicznego zostały zrealizowane poprzez warsztaty umiejętności wychowawczych, konsultacje indywidualne - pedagogiczne oraz konsultacje psychologiczne, konsultacje rodzinne, psychoterapię indywidualną, konsultacje z terapeutą uzależnień. Działania miały na celu poprawę jakości życia osób zwracających się po pomoc, ich rozwój i optymalizację poczynań związanych z różnymi aspektami funkcjonowania indywidualnego, grupowego, rodzinnego i zawodowego. Bezpłatne poradnictwo specjalistyczne ukierunkowane na udzielenie pomocy w rozwiązywaniu problemów odbywało się podczas konsultacji indywidualnych oraz w trakcie warsztatów dla rodziców. Z oferty skorzystało 78 osób. W szczególności względem osób dorosłych (rodziców) zostały zrealizowane cele dotyczące wspierania ról rodzicielskich, udzielanie pomocy w rozwiązywaniu trudności wychowawczych oraz pomocy w uczeniu się strategii postępowania z pojawiającymi się trudnościami. Natomiast zrealizowane cele odnoszące się do dzieci i młodzieży, dotyczyły wspomaganie dziecka w budowaniu pozytywnego obrazu samego siebie, a także udzielania wsparcia psychologicznego i pedagogicznego w związku z przeżywaniem kryzysów rozwojowych (relacje z rówieśnikami i z rodzicami, problemami szkolnymi).
- **Poradnictwo rodzinne dotyczące zgłaszanego problemu i konsultacje psychologiczne.** Osoby dorosłe otrzymały wsparcie w pełnieniu roli rodziców, w konstruktywnym rozwiązywaniu konfliktów, radzeniu sobie z trudnymi emocjami. Celem poradnictwa było również zapobieganie przemocy w problemach osobistych.

8. Stowarzyszenie MONAR

Stowarzyszenie prowadzi poradnię dla osób uzależnionych i ich rodzin. Podczas prowadzenia terapii pacjenci otrzymują informację o negatywnych konsekwencjach stosowania przemocy. Poprzez psychoterapię uczą się kontroli nad agresywnymi zachowaniami, umiejętności prospołecznych. W poradni osoby uzależnione bądź

członkowie ich rodzin uzyskiwali wsparcie w motywacji i podejmowaniu dalszych działań umożliwiających poprawę, jakości ich życia. Ponadto poradnia rozpowszechnia informacje o instytucjach i możliwościach otrzymania pomocy przez osoby doświadczające i stosujące przemoc. Z pomocy poradni skorzystało 249 osób, które zostały objęte 332 godzinami sesji grupowych i 150 godzinami sesji indywidualnych.

9. Stowarzyszenie "Kobiety dla Radomia"

W ramach Poradni Specjalistycznej Rodzinnej w okresie objętym zadaniem utworzono grupę wsparcia dla kobiet dotkniętych przemocą, w której uczestniczyło po 5 kobiet. Odbyło się 8 grup wsparcia. Grupa terapeutyczna miała na celu udzielenia wsparcia w wychodzeniu z sytuacji przemocy, odbudowania własnej wartości zniszczonej poprzez wieloletni związek ze sprawcą. Kobiety objęte pomocą nauczyły się przewyżczać napotykaną przez nie trudności, pokazano im jak umiejętnie stawiać i bronić naruszenia własnych granic przed przemocą, jak prawidłowo komunikować się z własnymi dziećmi nie używając przemocy. Zrozumiwały działające w nich mechanizmy psychologiczne, które pchają je do podejmowania działań destrukcyjnych i nauczyły się z nimi walczyć. Na spotkaniach kobiety były informowane, gdzie można uzyskać pomoc medyczną bądź prawną, do jakich instytucji muszą się udać, aby rozwiązać swoje problemy rodzinne.

10. Specjalistyczna Poradnia Rodzinna przy parafii pw. św. Stefana w Radomiu

Parafia pw. św. Stefana w Radomiu przy ul. Idalińskiej 32 B od kilku lat w ramach współpracy z Gminą Miasta Radomia prowadzi Specjalistyczną Poradnię Rodziną. Jednym z aspektów działania Poradni jest udzielanie pomocy osobom, które są ofiarami przemocy domowej, pozostają w toksycznych związkach i niekorzystnych środowiskach wychowawczych, a także ponoszą liczne negatywne konsekwencje tych relacji. Dla poprawy jakości życia tych osób Parafia może intensywniej włączać się w nurt niesienia pomocy dla tych osób. Działanie te są skierowane na następujące obszary:

- diagnoza występujących problemów,
- udzielanie wsparcia psychologicznego i pedagogicznego,
- zachęcanie do wprowadzania zmian we własnym życiu i najbliższego środowiska (rodzinnego, małżeńskiego),
- dostarczanie wiedzy i sposobów wprowadzania zmian,
- pomoc w definiowaniu występujących problemów oraz określanie ich nasilenia,
- wsparcie w realizacji zmian wspólnie wypracowanych,
- doradztwo prawne w zakresie minimalizowania czy niwelowania negatywnych skutków pozostawania w toksycznych relacjach,
- zabezpieczenie własnego dobra i poprawa jakości życia.
- Porad udzielali specjaliści z zakresu: prawa, terapii uzależnień, psycholog, pedagog.

11. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia

Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Radomiu przyjęła na terapię 1216 pacjentów uzależnionych i 293 współuzależnionych. Udzielono 11334 porady.

12. Stowarzyszenie na rzecz wspierania rodzin „Nowe Perspektywy”

Stowarzyszenie prowadziło Specjalistyczną Poradnię Rodzinną, która zapewniła:

- porady i konsultacje specjalistyczne – psychologa, terapeuty uzależnień, socjoterapeuty, pedagoga, prawnika;
- zajęcia w ramach grupy wsparcia i pomocy psychologicznej dla osób uzależnionych, współuzależnionych, dzieci z rodzin z problemem alkoholowym oraz rodziców dzieci z FAS;
- szkolenia i warsztaty podnoszące kompetencje społeczne oraz opiekuńczo – wychowawcze, warsztaty z zakresu przeciwdziałania przemocy;
- dyskusyjny klub filmowy o tematyce związanej z chorobą alkoholową oraz problemami rodzinnymi.

Osiągnięto następujące cele:

- zwiększono dostępność poradnictwa wspierającego rodziny i osoby borykające się z problemem alkoholowym i mającym kłopoty w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
- podniesiono świadomość oraz kompetencje rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy oraz budowania prawidłowych relacji w rodzinie;
- podniesiono świadomość oraz kompetencje rodzin w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz budowania prawidłowych relacji rodzinnych.

3. Oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie

Cel: Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

Kierunki działań:

- Opracowanie, realizacja oraz dofinansowywanie programów korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Rozpowszechnianie informacji na temat podmiotów realizujących program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych.
- Kierowanie wniosków do sądu o kierowanie osób skazanych za przemoc w rodzinie do udziału w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych.
- Monitoring udziału osób stosujących przemoc w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych, badanie skuteczności udziału w programie przez okres 3 lat.
- Realizacja procedury „Niebieskiej Karty” przez uprawnione podmioty – Kierowanie wniosków do sądu o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego.

- Realizowanie wyroków sądowych dotyczących przymusu leczenia osób uzależnionych, u których występuje zjawisko przemocy.
- Podejmowanie działań w zakresie izolacji sprawcy od ofiary poprzez zastosowanie środków zapobiegawczych w postaci nakazu opuszczenia lokalu, zakazu zbliżania się, dozoru policyjnego, tymczasowego aresztu.
- Skuteczna reakcja na ponowne stosowanie przemocy wobec najbliższych przez osoby uprzednio skazane przez sąd poprzez występowanie z wnioskiem do sądu o zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności albo odwołania warunkowego zwolnienia.
- Współdziałanie pomiędzy służbami w zakresie wymiany informacji dotyczących monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych za stosowanie przemocy w rodzinie.

Powyższe działania były realizowane przez:

Program oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2016– 2020 został przyjęty do realizacji uchwałą Nr 258/2015 Rady Miejskiej w dniu 21 grudnia 2015 roku. Program oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy domowej stanowi integralną część systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jaki funkcjonuje na terenie Gminy Miasta Radomia. Jego zadaniem jest uzupełnienie różnych form interwencji prawnych i administracyjnych podejmowanych wobec sprawców.

Gmina Miasta Radomia w 2018 roku prowadzenie programów korekcyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie powierzyła **Mazowieckiemu Stowarzyszeniu Terapii i Readaptacji Społecznej „MASTERS”, ul. Struga 1**. Zajęcia korekcyjno - edukacyjne dla sprawców przemocy domowej w 2019 roku były realizowane w cyklu wiosennym i jesiennym. W programie wzięło udział 33 sprawców przemocy domowej (w tym 23 uczestników w edycji wiosennej i jesiennej realizowanej w Areszcie Śledczym w Radomiu w grupie osób odbywających karę pozbawienia wolności za przestępstwo przemocy w rodzinie), a ukończyło 26 uczestników. Zajęcia obejmowały 36 sesji grupowych, po 3,5 godziny każda, a także 64 godziny konsultacji indywidualnych. Zajęcia edycji wiosennej zostały przeprowadzone w Areszcie Śledczym w Radomiu, zaś edycji jesiennej odbywały się w X LO w Radomiu przy ulicy Prażmowskiego 37.

Celem prowadzonych zajęć było:

- uświadomienie sprawcy czym jest przemoc i jakie są formy przemocy,
- uzyskanie przez niego świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich,
- rozpoznawanie przez uczestników sygnałów ostrzegawczych zapowiadających zachowania przemocowe,
- opracowanie „planu bezpieczeństwa” zapobiegającego użyciu siły i przemocy,
- nabycie nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów, sporów w rodzinie bez użycia agresji,
- nauka umiejętności partnerskiego układania stosunków w rodzinie,
- nauka korzystania z pomocy innych ,

- nauka umiejętności konstruktywnego wyrażania uczuć,
- praca ze złością.

Cele te zostały zrealizowane i osiągnięte. Uczestnicy zajęć otrzymali wiedzę na temat tego, czym jest przemoc i jakie są jej formy. Pracowali nad uzyskaniem świadomości własnych zachowań przemocowych wobec bliskich. Uczyli się rozpoznawać i nazywać sygnały ostrzegawcze zapowiadające zachowania przemocowe. Każdy z uczestników pracował nad przygotowaniem indywidualnego „planu bezpieczeństwa” mającego zapobiegać użyciu siły i przemocy w przyszłości. Uczestnicy poznali i uczyli się nowych umiejętności służących rozwiązywaniu konfliktów w rodzinie bez użycia siły i przemocy oraz partnerskiego układania stosunków w związku i w rodzinie. Otrzymali wiedzę i uczyli się konstruktywnego – wolnego od agresji – wyrażania trudnych uczuć (zwłaszcza złości). Uzyskali informacje na temat miejsc, w których można uzyskać specjalistyczną pomoc, jak się o taką pomoc zwracać i jak z niej w przyszłości korzystać. Najbardziej widoczne efekty oddziaływań psychokorekcyjnych przynosi systematyczna wielogodzinna edukacja osób stosujących przemoc w rodzinie, ich praca nad rozpoznawaniem własnych zachowań przemocowych, a zwłaszcza edukacja dotycząca norm prawnych i społecznych odnoszących się do relacji między ludźmi oraz konsekwencji ich naruszania poprzez przemoc. Jest to praca ze stereotypami – mitami - związanymi z przemocą, na których opiera swoje „alibi” sprawca. Miarą efektywności oddziaływań jest stopień przepracowania przez sprawcę tych stereotypów, stopień ich dekonstrukcji pod wpływem oddziaływań korekcyjnych na forum grupy. Podobnie jak w latach ubiegłych, efekt zajęć był widoczny już po pierwszym miesiącu spotkań z grupą sprawców. Wiedza na temat przemocy i jej konkretnych form, jaką sprawca uzyskuje w pierwszym miesiącu zajęć, systematycznie koryguje jego przekonania na temat własnych zachowań. To, co uważał za „normalne” staje się na skutek przeprowadzonej korekty – przemocą i przestępstwem. Poczynając od drugiego miesiąca, można już mówić o pewnego rodzaju współpracy uczestników z terapeutami prowadzącymi zajęcia, obserwuje się u uczestników coraz większe zaufanie do prowadzących. Sprawca już nie zaprzecza przemocy, coraz rzadziej usprawiedliwia swoje zachowanie, zaczyna pracować nad swoimi problemami, bierze odpowiedzialność za własne zachowania przemocowe. Każdorazowy „nawrót” przekonań przemocowych, próba usprawiedliwiania aktu przemocy postawą ofiary, jest na bieżąco poddawana korekcji przez prowadzących zajęcia. Schematy mentalne sprawcy ulegają dekonstrukcji w obecności innych uczestników. Sprawca nie może już dłużej bronić swoich przemocowych przekonań. Praca nad przemocą polega na tym, że piętnuje się zachowania przemocowe, a nie osobę sprawcy. Odnoszenie się z szacunkiem do sprawcy, a jednocześnie konsekwentne potępienie dla przemocy jest modelowaniem u sprawcy postawy szacunku dla drugiego człowieka, gdy sprawca doświadcza tego szacunku w stosunku do siebie. Przekonuje się, że to nie on jest „zły”, lecz „złe” są jego zachowania. Przynosi to szybko efekty w postaci zaufania uczestników do nowo nabywanych przez nich umiejętności właściwego współżycia z ludźmi.

Ponadto działania wobec sprawców przemocy są podejmowane przez pozostałych partnerów:

1. Komenda Miejska Policji w Radomiu

W 2019 roku w odbywających się grupach roboczych udział brali dzielnicowi, którzy realizowali przydzielone im zadania, monitorowali sytuację w rodzinie, rozmawiali ze sprawcą przemocy informując o odpowiedzialności karnej. Na kolejnych spotkaniach grup roboczych przedstawiali spostrzeżenia dotyczące monitorowanej rodziny. Grupy robocze kierowały sprawców przemocy na zajęcia korekcyjno – edukacyjne prowadzone w ośrodkach terapeutycznych na terenie miasta Radomia. Ponadto do wszystkich jednostek i komórek podległych KMP w Radomiu zostały rozesłane Informatory danych teleadresowych instytucji i podmiotów realizujących oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie, celem wykorzystania służbowego.

2. Prokuratura Rejonowa Radom – Wschód i Prokuratura Rejonowa Radom – Zachód

Realizując ustawowe zapisy podejmowała zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w toku prowadzonych postępowań o przestępstwo z art. 207 §1 kk, w stosunku do sprawców przemocy w rodzinie zastosowane zostały środki zapobiegawcze w postaci:

- nakazu opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym w 54 postępowaniach;
- zakazu zbliżania się do pokrzywdzonego w 45 postępowaniach;
- zakazu kontaktowania się z pokrzywdzonym w 36 postępowaniach;
- tymczasowego aresztu w 13 postępowaniach.

W ramach działalności poza karnej zostały skierowane do sądu 2 wnioski o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. Ponadto Prokuratury Rejonowej udostępniają dane teleadresowe podmiotów oraz organizacji pozarządowych, a także dane z zakresu realizowanych przez nie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie. W tym zakresie Prokuratury Rejonowe współpracują z Prezydentem Miasta Radomia, który to podmiot przesyła do jednostek dane teleadresowe instytucji i podmiotów realizujących oferty dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

3. Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Karnych

Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu KSS wykonujący orzeczenia w sprawach karnych Sądu Rejonowego w Radomiu w okresie od stycznia do grudnia 2019 roku realizowali zadania Programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom poprzez:

- współpracę ze stowarzyszeniem „Masters”, które prowadziło programy korekcyjno - edukacyjne dla sprawców przemocy na terenie miasta Radomia, poprzez wymianę informacji, przekazanie wszystkim kuratorom zawodowym i społecznym informacji dotyczących terminów realizacji programu korekcyjno – edukacyjnego w 2019 roku,
- kierowanie do udziału w zajęciach osób, wobec których sąd orzekł obowiązek probacyjny uczestnictwa w programie korekcyjno – edukacyjnym lub skazanych za przestępstwa przemocy wobec najbliższych,
- monitorowanie przebiegu uczestnictwa poprzez wymianę informacji z osobami prowadzącymi zajęcia,
- występowanie do sądu z wnioskami w przedmiocie ustanowienia obowiązku uczestnictwa w oddziaływaniach korekcyjno – edukacyjnych.

4. Areszt Śledczy w Radomiu

Od stycznia do grudnia 2019 roku w Areszcie Śledczym w Radomiu realizowano program edukacyjno – korekcyjny dla sprawców przemocy w rodzinie poprzez przeprowadzenie 4 programów specjalistycznych opartych na modelu *Duluth i Stop przemocy II szansa*. Do programów zostało zakwalifikowanych 34 osadzonych, a ukończyło je 26 skazanych.

5. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Radomiu

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych podejmowała następujące działania wobec sprawców przemocy:

- **298 osób** zmotywowano do podjęcia leczenia odwykowego.
- **197 osoby** skierowano na badania przez biegłych sądowych w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu.
- Wystąpiono w **29 przypadkach** o wgląd w sytuację rodziny skierowane do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Radomiu.
- Skierowano **182 wniosków** do Sądu Rejonowego III Wydział Rodzinny i Nieletnich w Radomiu o nałożenie obowiązku leczenia odwykowego.
- Wszczęto **2 procedury** Niebieskiej Karty.
- Członkowie Komisji uczestniczyli w **1322** spotkaniach grupa roboczych.
- **35** sprawców przemocy motywowano do udziału w programie korekcyjnym.

6. Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu

Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Radomiu realizuje zadania związane z obszarem przemocy w rodzinie. Świadczy pomoc ofiarom przemocy domowej polegającą na podejmowaniu działań powodujących daleko idące zmiany wewnętrzne, które z kolei warunkują skuteczne, konstruktywne działanie i pożądane zachowania czy też zmiany życiowe, mające na celu całkowite ustanie przemocy. Prowadzona interwencja kryzysowa

obejmowała działalność ambulatoryjną i hostelową, prowadzono specjalistyczne poradnictwo, terapię, mediację. Ww. działania są podejmowane w stosunku do ofiar przemocy. Natomiast w stosunku do sprawców przemocy działania Ośrodka polegają na:

- informowaniu o konsekwencjach działań przemocowych,
- informowania organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- kierowaniu wniosków do Sądu Rejonowego w Radomiu, III Wydział Rodzinny i Nieletnich o wgląd w sytuację rodziny,
- kierowaniu sprawców celem podjęcia leczenia odwykowego.

7. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu

Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 roku MOPS w Radomiu zajmuje się obsługą administracyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Miasta Radomia. Przy Zespole ds. Przeciwdziałania Przemocy funkcjonują **Stałe Grupy Robocze**. Zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. NR 209, poz. 1245) osoby podejrzane o stosowanie przemocy są wzywane przez Przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego do zgłoszenia się na posiedzenie grupy roboczej. Większość osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie nie zgłasza się na spotkania. Członkowie grupy roboczej nadal nie dysponują żadnymi narzędziami pozwalającymi na zmobilizowanie sprawcy do udziału w spotkaniach, a tym bardziej do podjęcia działań, ustalanych w ramach indywidualnych planów pomocy rodzinie, jak podjęcie leczenia odwykowego czy udział w programie oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie.

8. Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia

Poradnia realizuje program terapii dotyczący sprawców przemocy oraz ofiar przemocy podczas sesji indywidualnych i grupowych. Na zajęciach grupowych z destrukcji pacjenci otrzymują wiedzę o zjawisku przemocy, omawiane są indywidualne przypadki. Poradnia na terapię przyjęła 1216 pacjentów uzależnionych i 293 współuzależnionych, którym udzieliła 11334 porady.

4. Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Cel: Podniesienie jakości i dostępności świadczonych usług poprzez zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Kierunki działań:

- Opracowanie i realizacja szkoleń kierowanych do służb zajmujących się

przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radomia.

- Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – superwizja, coaching, grupy wsparcia, pomoc psychologiczna.

Powyższe działania były realizowane przez:

1. Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia

Zespół Interdyscyplinarny Gminy Miasta Radomia w celu podnoszenia kompetencji podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie przeprowadził w miesiącach styczeń – luty 2019 roku szkolenia dla pracowników oświaty – przedszkoli, szkół podstawowych oraz szkół średnich z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, przemocy wobec dziecka, cyberprzemocy i przemocy rówieśniczej:

- **„Pomoc osobom doznającym przemocy w rodzinie” Jak rozmawiać z ofiarą? Jak rozmawiać z sprawcą?”** szkolenie skierowane do przedszkoli, szkół podstawowych w dniu 11 stycznia 2019, 14 stycznia 2019 roku
- **„Przemoc w rodzinie. Przemoc rówieśnicza. Cyberprzemoc - diagnoza, interwencja, terapia”** szkolenie skierowane do szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych w dniu 15 i 22 lutego 2019 roku.

2. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Radomiu

Pracownicy socjalni i psychologowie Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy uczestniczą w szkoleniach i w warsztatach podnoszących ich kwalifikacje zawodowe z zakresu przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie. W 2019 roku 9 pracowników Zespołu uczestniczyło między innymi w szkoleniu z zakresu superwizji pracy socjalnej w rodzinie z problemem przemocy.

3. Kuratorzy zawodowi I i II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Karnych oraz Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonującego Orzeczenia w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich

Kuratorzy byli uczestnikami szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, m.in.:

- **Przemoc seksualna wobec dzieci** – kuratorzy społeczni
- **Czynności kuratora dla dorosłych w postępowaniu wykonawczym. Zasady pracy ze sprawcami przemocy, przestępstw na tle seksualnym** – wybrane zagadnienia – 7 kuratorów
- Konferencja **„Spójrz inaczej”** - Przemoc seksualna wobec dzieci sprawnych i z niepełnosprawnością - 7 kuratorów
- Konferencja II Mazowieckiego Forum Samopomocy Osób z Doświadczeniem Kryzysu Psychicznego w dniach 16-17 grudnia 2019 - 2 kuratorów.

4. Wydział Edukacji Urzędu Miejskiego w Radomiu

Pracownicy oświaty brali udział w szkoleniach:

- rad pedagogicznych związane z problemem przemocy w rodzinie;
- diagnozowania i rozpoznawania zjawiska przemocy domowej;
- Efekt domina;
- Jak uczyć empatii;
- Mediacje w szkole;
- Przemoc w rodzinie. Diagnoza. Interwencja. Terapia;
- Zagrożenia wczesnej adolescencji;
- Interwencja kryzysowa w szkole- Problemy okresu dorastania.
- Zachowania samobójcze u dzieci i młodzieży.
- Rozpoznawanie oznak krzywdzenia dzieci.
- Jak w szkole wspierać ucznia z rodziny dysfunkcyjnej.
- Praca z dziećmi doświadczającymi krzywdzenia.
- Uczeń z opozycyjno-buntowniczymi zaburzeniami zachowania.
- Praca w grupie wielokulturowej.
- Apteczka pierwszej pomocy emocjonalnej.
- Jak uczy się mózg?.
- Trudności w nauce wynikające z różnych dysfunkcji i zaburzeń.
- Depresja, zachowania autodestrukcyjne, samobójstwa.
- Dojrzewanie pułapką uzależnień.
- Przeciwdziałanie zachowaniom agresywnym w aspekcie psychospołecznym i prawnym.
- Jak obudzić sens życia? Dobre praktyki w profilaktyce samobójstw dzieci i młodzieży.
- Uzależnieniom mówimy NIE.
- Uczeń w środowisku szkolnym i rówieśniczym w przełożeniu na realia pracy pedagoga i psychologa.
- Rodzic w przedszkolu i w szkole-trudni klienci czy partnerzy.
- Samookaleczenia-czy to na pewno metoda?
- Bezpieczeństwo w szkole.
- Trudne zachowania uczniów- wybrane strategie postępowania.
- Bezpieczeństwo w cyberprzestrzeni.
- Praca z dzieckiem i rodziną.
- Opiekun mediacji szkolnych.
- Dojrzewanie- pułapką uzależnień.
- Mów mniej, więcej rozmawiaj.
- 15 niezbędnych metod rodzicielskich.

Podsumowanie

Rok 2019 można ocenić jako czas dalszych intensywnych działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Wśród najważniejszych warto wskazać dalszą realizację ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2011 r. NR 209, poz. 1245). Oceniając podejmowane działania należy wskazać na zalety, ale i wady systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Skuteczna pomoc ofiarom przemocy domowej możliwa jest tylko w przypadku zintegrowanego działania różnych służb i instytucji. Charakter i specyfika problemu przemocy w rodzinie powodują, że tylko jasne procedury i podejmowane sprawnie działania poszczególnych podmiotów są w stanie zapewnić szybką, kompleksową i profesjonalną pomoc zarówno ofiarom, jak i sprawcom przemocy domowej. Profesjonalna pomoc świadczona w 2019 roku to przede wszystkim oddziaływanie terapeutyczno-wspierające, które były skierowane do osób będących w trudnej sytuacji kryzysowej spowodowanej przemocą ze strony najbliższych. Realizowane przez instytucje świadczące pomoc osobom dotkniętym przemocą domową formy pomocy (m. in. poradnictwo prawne, psychologiczne, terapia indywidualna) mogły się przekładać na tworzenie lepszej jakości życia osób, które korzystały z oddziaływań terapeutyczno - wspierających. Można również stwierdzić, że działania o tym charakterze zmniejszyły poczucie osamotnienia i bezradności wielu osób zgłaszających się po pomoc, co oznacza, że zniwelowały zagrożenie ich wykluczeniem społecznym. Warto podkreślić, że powołanie Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w MOPS w Radomiu przyczyniło się do usystematyzowania działań, wskazując odpowiedzialności dla poszczególnych podmiotów realizujących procedurę, co przyczyniło się z do wzrostu odpowiedzialności za podejmowane działania i dało możliwość dokonywania prawidłowej oceny, zwiększając tym samym się skuteczność udzielanej pomocy. Nadal jednak brak jest odpowiednich narzędzi nacisku na osoby podejrzane o stosowanie przemocy, nakładających na nich obowiązek uczestnictwa w spotkaniach grup roboczych czy podjęcia terapii w celu rozwiązania problemów. Zbyt rzadko wobec ilości prowadzonych procedur sięga się po takie narzędzia jak izolacja sprawcy od ofiary poprzez nakaz opuszczenia lokalu czy zakaz zbliżania się. Powyższe powoduje ciągłe narażanie ofiary na ataki ze strony potencjalnych sprawców, pomimo intensywnych działań podmiotów uczestniczących w pracach grup roboczych.

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radomia realizowane były na wszystkich niezbędnych poziomach. Dokonano analizy zasobów zintegrowanego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Na terenie Radomia funkcjonuje szeroko rozwinięta sieć instytucji zapewniających wszechstronną, profesjonalną pomoc rodzinom dotkniętym przemocą domową. Podejmowane są liczne działania profilaktyczno – edukacyjne skierowane do mieszkańców miasta, jak i specjalistów udzielających pomocy i wsparcia. Decyzje podejmowane podczas spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego przyczyniły się do poprawy współpracy między poszczególnymi elementami systemu. Należy kontynuować realizację dotychczasowych zadań, jednocześnie jednak położyć większy nacisk na następujące działania:

- gromadzenie i przekazywanie danych;
- realizację badań i monitorowanie zjawiska przemocy w rodzinie i zasobów w sferze problemów przemocowych;
- analizę kosztów ekonomicznych i społecznych oraz efektywności podejmowanych działań naprawczych i profilaktycznych;
- rozwijanie partnerskiej współpracy między podmiotami, instytucjami zajmującymi się pomocą osobom pokrzywdzonym przemocą domową;
- poprawę jakości i zwiększenia dostępności pomocy medycznej, psychospołecznej, poprzez rozszerzenie oferty usług świadczonych przez placówki leczenia;
- podnoszenie kwalifikacji zawodowych specjalistów działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- kontynuowanie i rozwój profesjonalnych form pomocy psychologicznej dla dzieci wychowujących się w rodzinach alkoholowych;
- szerzenie świadomości społecznej głównie psychoedukacja rodziców;
- zwiększenie działań profilaktycznych skierowanych do rodzin, grup rówieśniczych;
- poprawa dostępności pomocy medycznej, w tym specjalistycznego poradnictwa psychiatrycznego, seksuologicznego oraz nowoczesnej diagnostyki dla ofiar przemocy i ich rodzin;
- zmniejszenie zagrożeń bezpieczeństwa i porządku publicznego powodowanych przez osoby nietrzeźwe;
- dalszą realizację Programu oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie na terenie Gminy Miasta Radom na lata 2016 – 2020 oraz realizację Programu oddziaływań psychologiczno - terapeutycznych dla osób stosujących przemoc w rodzinie dla Gminy Miasta Radomia na lata 2018 – 2020, co stanowi część systemu działań ukierunkowanych na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zmniejszenie jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym oraz społecznym.